

Foto: Skovdyrkerne Vestjylland

Terrænpleje for råvildt

Dette faktablad giver et overblik over de faktorer, der påvirker rådyrets trivsel, samt over råvildtets krav til levested. En viden som kan bruges til at pleje og forbedre et områdes bestand af råvildt.

Udbredelse og udvikling over de seneste år

Råvildtbestanden i Danmark har de seneste årtier været kraftigt stigende. Stigningen i bestanden skyldes især, at råvildtet har spredt sig effektivt til hele landet, hvor det før var mest udbredt på de gode jorder i det østlige Danmark.

Råvildtet har tilpasset sig den nuværende landbrugsdrift og arealforvaltning, så det må antages, at råvildtbestanden kan vokse yderligere de kommende år.

Levevis

Råvildtet er normalt aktiv hele dagen, men aktiviteten er dog størst omkring solopgang og solnedgang. Bukken - og i en vis grad råen - er om sommeren territoriehævdende, mens de om vinteren færdes i små flokke (spring).

Råbukken fejer sin opsats i foråret (april-maj) og råen sætter 1-3 lam i maj-juni. Brunsten starter sidste halvdel af juli og varer i ca. en måned. Både bukken og råen bliver kønsmodne, når de er ca. 14 mdr. gamle.

Fødevalg

Rådyret lever af vilde såvel som dyrkede planter. Som en relativ lille drøvtygger med stort energibehov i forhold til

kropsvægten, skal råvildtet bruge føde af en god kvalitet – en såkaldt »feinschmecker«. Fødevalget er ikke et spørgsmål om arter, men om et højt indhold af protein og stivelse samt et lavt indhold af fibre.

I sommerhalvåret er det primært urter, græs og markafgrøder. Mens det om vinteren hovedsageligt er dværgbuske, kviste, knopper og spildroer eller andet føde på markerne.

Råvildtets kerneområder

Råvildtet trives særdeles godt i et mosaik-landskab, hvor skov eller krat veksler med åbne arealer. Det enkelte dyr har brug for varieret føde, dækning og gerne vand i kerneområdet.

Da råvildtet er territoriehævdende, er det vigtigt at have et godt fordelt net af mange biotoper på ejendommen – hvis man ønsker en tæt bestand.

En vigtig del af et kerneområde er således unge kulturer med grantræer, hvor grønne grene helt ned til jorden giver læ og dækning hele året.

En anden vigtig bestanddel er egentlige vildtagre eller kortklippede spor med hvidkløver eller lignende næringsrig vegetation.

I sommerperioden sætter råvildtet pris på biotoper med vand, dels for at kunne drikke direkte, men også fordi floraen ofte er mere frodig her. Ligeledes har råvildtet brug for åbne arealer med sol og blæst, specielt om sommeren, hvor forekomsten af myg, fluer, flåter og svælgbremser, kan være markant inde i skoven. På denne årstid ses råvildtet tit ude på markerne, når afgrøderne vel at mærke er store nok til at yde den nødvendige dækning.

Mindre tiltag der kan forbedre et områdes bæreevne

Fødemulighederne kan forbedres ved at slå spor på udyrkede marker og andre græsarealer, samt at holde allerede eksisterende spor og stier kortklippede. På den måde er der hele vækstsæsonen igennem friske og næringsrige spirer.

Unge grankulturer kan bevare deres dækkeevne længere, hvis de tyndes hårdt eller ved top-kapning af hele eller dele af bevoksningen. Det vigtigste er, at de grønne grene bevares i bevoksningsranden, så de skærmer for vind og udsyn. Derfor kan der også opnås en god effekt ved blot at tynde hårdt for vildtet i de yderste 2-4 rækker.

Vildtskader ved høstning er især et problem ved høst af grønne afgrøder, der som regel foregår, når rålammene er små og trykker sig i marken. Ved høstning eller slåning af en afgrøde, bør vildtet have en flugtvej fra marken. De fleste vildtarter vil ikke krydse en åben flade. Derfor bør man slå marken fra den side, der vender væk fra et levende hegn eller et skovbryn, der er vildtets naturlige tilflugtssted. Derved kan man presse råen til at tage lammene med fra marken, især hvis der går en nat mellem de første baner slås og resten af marken høstes.

Større og langsigtede forbedringer af bæreevnen

Man kan fremme udviklingen af et mosaiklandskab ved at lave grønne ledelinjer i landskabet, og udvikle randzonerne mellem mark og skov. Dette kan gøres ved at plante fler-rækkede læhegn af løvtræer.

Vildtremiser på agerjord kan give vildtet dækning, når det færdes i det åbne landskab for at søge føde. En remise kan placeres på et marginalt område. Se endvidere faktablad nr. 3.2.4 »Levende hegn og vildtremiser«.

Ved at anlægge vildtagre, kan man forbedre fødemængden. Vildtafgrøder giver fødetilskud sidst på vinteren og i det tidlige forår. Råvildtet sætter stor pris på en række vildtafgrøder, som bl.a. hvidkløver, lupin og fodermarvkål. Arter som er relativt nemme at etablere, selv på ret næringsfattige vildtagre. Du kan læse mere om vildtagre i faktablad nr. 3.3.1 »Etablering af vildtagre«.

Brakarealet kan udvides eller omplaceres, så det gør mest muligt gavn i terrænplejen. Det vil sige lange smalle striber i stedet for store firkantede marker, og i videst muligt omfang placeret langs kerneområder som skov, vandløb, søer og levende hegn.

Endelig bør man planlægge driften af ejendommen, så man bedst muligt kan undgå vildthegn, der kan virke som barrierer for råvildtet.

Hvis du vil vide mere

Links:

www.netnatur.dk

Bøger:

- *Natur - og vildtpleje*, 2009, Niels Søndergaard

- *Den ny jæger*, 2002, Miljøministeriet og Danmarks Jægerforbund

Øerne Tlf: 62 62 47 47 oer@skovdyrkerne.dk
Vestjylland Tlf: 96 10 10 96 vest@skovdyrkerne.dk
Syd Tlf: 75 86 73 88 syd@skovdyrkerne.dk

Midt Tlf: 86 89 32 22 midt@skovdyrkerne.dk
Nord-Østjylland Tlf: 86 44 73 17 sno@skovdyrkerne.dk

Vi er Danmarks største medlemsejede virksomhed indenfor skov og landskab med mere end 5.000 skovejere, juletræsproducenter mv. som vi hjælper med rådgivning, entrepriser og salg.

Skovdyrkerne · Sekretariatet · Parallelvej 9A · 8680 Ry
info@skovdyrkerne.dk · www.skovdyrkerne.dk

SKOVDRYRKERNE